

Kejsarn av Portugallien

- högläsning med uppgifter,
läs- och funderingsfrågor, skriv ett författarporträtt

Det här är en serie lektioner som utgår från den lättlästa versionen av Selma Lagerlöfs Kejsarn av Portugallien.

På MTM:s skolwebb finns motsvarande upplägg för ytterligare sex klassiker.

Lektionen är tänkt att komplettera Bonnier Utbildnings "Känn på litteraturen 3 - en guide genom tio klassiker" som tar upp den normalsvåra versionen av Kejsarn av Portugallien.

Ämne: Svenska, Svenska som andraspråk,

År: 6-9, gymn, vux

Lektionstyp: Högläsning, reflektion och diskussion, eget arbete

Lektionsåtgång: 4

Kejsarn av Portugallien - högläsning med uppgifter

Läs kapitlet högt.

Har eleverna egna frågor till det de just hört?

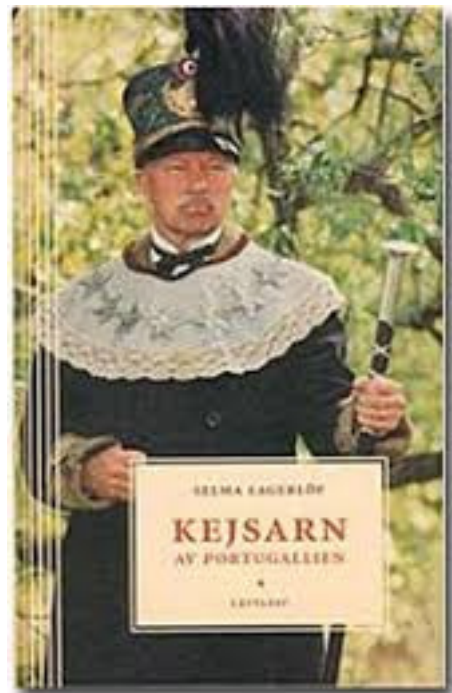
Är det ord som behöver förklaras?

Oavsett vilket avsnitt ni väljer att arbeta med finns möjlighet att prata om dialekt och hur den kommer fram i texten.

Pröva gärna att skriva om ett replikskifte med annan dialekt.

Vad ändras?

Hur tydlig behöver man vara?

MTM:s skolwebb

mtm.se/skola

Vecka 1, sidan 7-12

Det klappande hjärtat

Scenen beskriver Klara-Gullas födelse och Jans band till dottern.

Inledningskapitlet för oss rakt in i centrum för vad romanen kommer att handla om.

Är det en bra början på en roman?

Blir man intresserad av att fortsätta läsa?

Vad, om något, är det som väcker intresse?

Här ges möjlighet att prata om hur det gick till när jag själv föddes. Var det hemma eller på ett sjukhus? Vilka var med?

Har någon varit med om att ett annat barn eller att ett djur fötts? Hur var det?

Vecka 2, sidan 70-74

Den nya ägarn

Flera händelser leder fram till den här scenen, där Lars Gunnarsson och bodbetjänten ställer sina krav på Jan och Kattrina. Prata om vilka de händelserna är/kan vara. Det kan också handla om känslor och personliga motiv. Ta med allt ni läst fram till det här avsnittet.

Vecka 3, sidan 156-162

Husförhöret

Under husförhöret kommer den döde Erik i Falla till Jan med ett budskap till sin svärson om att erkänna och be om förlåtelse för att han låtit Erik dö. Erik i Fallas budskap är en förebådare om vad som kan komma att hända. Förebådare kan vara en dubbeltydig replik, en sak, ett djur eller ett väderomslag. Prata om förebådare och hur de kan användas.

Lagerlöf skriver inte ut vilket det fjärde budet är. Känner eleverna till det? Diskutera vad det fjärde budet kan betyda för familjen i Falla och för familjen i Skrolycka.

Vecka 4, sidan 211-215

Avskedsorden

Klara-Gulla får reda på mer om Jan och han verkar kanske mer klarsynt än galen.

Diskutera vad Jan kan ha menat med att ha sett fångvaktarna Högfärda och Hårdheta, Last och Lusta.

Prata om vad Linnart kan mena med att säga: ”Men vi förstår kanske bättre än Klara Gulla själv vad det är, som ligger under den där väntan. Vi har också haft föräldrar.”.

Hur förändras Klara Gulla i det här kapitlet?

Kejsarn av Portugallien - läsförståelsefrågor

Vecka 1, sidan 5-37

Det bultande hjärtat

1. Varför vill Jan inte ha barn?
2. När ångrar han sig?

Klara Fina Gulleborg

1. Varför hittar Jan på en historia om en kvinna?
2. Vad tycker Katriona om namnet?

Hos läkaren

1. Varför blir Jan vaccinerad?

Besöket hos Hindrikssons

1. Varför tar Jan med sig Klara Fina till familjen Hindriksson?
2. Vad lämnar han vid grinden?

Skolexamen

1. Hur känner sig Jan när Klara Fina leker med sina kompisar?
2. Varför säger Klara Fina att man brukar kalla gud för Jan?

Fisktjuven

1. Varför får Klara Fina ingen fisk på hela veckan?
2. Hur lyckas Klara Fina hjälpa Notbindar-Ola?

Vecka 2, sidan 38-92

Lars Gunnarsson

1. Hur blir Erik i Falla skadad?
2. Varför dör han?

Den röda klänningen

1. Hur är Lars Gunnarsson som husbonde mot Jan?
2. Vad gör handlaren när Jan inte kan betala?
3. Hur har de råd med en klänning till Klara Fina?

Den nya ägaren

1. Vad vill Lars Gunnarsson ha av familjen?
2. Vad vill handlaren ha?
3. Vad tror Jan är Lars Gunnarssons egentliga skäl?

Klara Fina reser

1. Varför vill Jan inte gå hem?
2. Vems ansikte ser han i vattnet?
3. Varför håller de varandra i handen?

Den första oktober

1. Vad gör Jan när Klara Fina inte kommer med båten?
2. Vem är mannen som kommer?
3. Blir Jan glad för pengarna?

Mössan och käppen

1. Vem möter Jan på vägen hem?
2. Vad vill hon veta?
3. Vad får Jan av henne?

Klädd i siden

1. Varför pratar inte Kattrina med pojkarna utanför affären?
2. Vad hör hon om Klara Fina när hon lyssnar på dem?
3. Vad drömmer Jan om?

Kejsarinnan

1. Vad är Portugallien?
2. Vad säger Agrippa Prästberg till Jan att Klara Fina är?
3. Hur reagerar folket på bryggan?

Kejsaren

1. Var i kyrkan sitter de fattiga?
2. Vad glittrar på Jans bröst?
3. Vad är Jans nya namn?

Vecka 3, sidan 93-122

Kejsarvisan

1. Varför är Jan glad?
2. Vad hör han i skogen?

Fest hos överste Liljecrona

1. Varför har Jan inte varit på överstens kalas förut?
2. Vad sjunger Jan?
3. Varför går han hem?

Jan och Kattrina

1. Varför är Kattrina arg på Jan?
2. Varför tror Jan att Kattrina är arg?

Auktionen

1. Varför går auktionen dåligt?
2. Varför är Jan inte längre kejsare?

Husförhöret

1. Vad är ett husförhör?

2. Vem kommer till huset och pratar med Jan?

Vintern

1. Tror Kattrina att Jan är galen?
2. Varför börjar Lars Gunnarsson dricka?

Vecka 4, sidan 123-158

Söndagen efter midsommar

1. Hur blev Notbindar-Ola fattig?
2. Hur kunde han hitta sin skuldsedel?
3. Varför blir Gunnarsson upprörd?

Sommarnatt

1. Varför är Jan inte med på festen?
2. Vad händer med Lars Gunnarsson?
3. Vad har Kattrin med sig från mor i Falla?

Klara Fina kommer hem

1. Varför har Klara Fina inte hört av sig?
2. Varför känner Klara Fina inte igen Jan?

Flykten

1. Varför vill Klara Fina inte ha med Jan till Malmö?
2. Varför går Kattrina med på Klara Finas krav?

På bryggan

1. Varför står Klara Fina på bryggan?

Jans sista ord

1. Vem får Klara Fina sällskap med?
2. Vad trodde Jan hade hänt med Klara Fina?

Begravningen

1. Vem ligger i den andra kistan?
2. Hur känner sig Klara Fina?

Kejsarn av Portugallien - funderingsfrågor

Till varje kapitel finns en fråga, använd alla eller välj ut någon per veckoavsnitt.

Vecka 1, sidan 5-37 Det bultande hjärtat

- Har du älskat någon så att hjärtat slår snabbare?
- Klara Fina Gulleborg Hur fick du ditt namn?
- Hos läkaren Tror du att det inte går att lura en klok ettåring?
- Besöket hos Hindrikssons Händer det att du tackar nej till något du behöver?
- Skolexamen Hur tycker du att Jan är som pappa?
- Fisktjuven Är det rätt att stjäla av någon som har mer än den personen behöver?

Vecka 2, sidan 38-92 Lars Gunnarsson

- Tror du det finns en gud som straffar oss när vi gör fel?
- Den röda klänningen Får människor ha på sig vad de vill idag?
- Den nya ägaren Om du vore Klara Fina, skulle du vilja åka till Stockholm?
- Klara Fina reser Vad tycker du om Jans sätt att närma sig Kattrina?
- Den första oktober Hur är det för Kattrina när Klara Fina är i Stockholm?
- Mössan och käppen Tror du hon vill att Jan ska använda sakerna han fick?
- Klädd i siden Pojkarna pratar om Klara Fina som en hora. Jan säger att hon är en kejsarinna. Har du hört förut att man delar in kvinnor i det ena eller det andra?
- Kejsarinnan Ska man alltid säga sanningen?
- Kejsaren Har du träffat någon som blivit galen av längtan?

Vecka 3, sidan 93-122 Kejsarvisan

- Kan du någon sång eller ramsa som retas? Vad handlar den om?
- Fest hos överste Liljecrona Hur känns det att vara en grupp som skrattar åt någon som ser löjlig ut?
- Jan och Kattrina Finns det löften som man måste hålla?
- Auktionen Varför tror du att folket inte försvarar Jan?
- Husförhöret Tror du att de döda kan ge oss budskap?
- Vintern Är kloka och galna människor lika varandra?

Vecka 4, sidan 123-158 Söndagen efter midsommar

- Tror du att en del människor kan se sånt som vi andra inte kan?
- Sommarnatt Kattrina är inte arg över att Jan blir kejsare igen. Vad kan det bero på?
- Klara Fina kommer hem Klara Fina skriker och skäller. Vad tror du hon känner när hon träffar sina föräldrar?
- Flykten Tycker du att Kattrina gör fel?
- På bryggan Vad gör du när du skäms över något som du gjort?
- Jans sista ord Jämför Klara Finas promenad genom skogen med Jans promenad. (sidan 93 och framåt)
- Begravningen Syns det på människor hur de mår på insidan?

Kejsarn av Portugallien - Skriva författarporträtt

I anslutning till läsningen av Kejsarn av Portugallien kan man fördjupa sig i ett betydande svenskt författarskap. Selma Lagerlöf är spännande både som författare, samhällsdebattör och som privatperson.

Johan Werkmäster har skrivit en biografi över Selma Lagerlöf på lättläst svenska. Här kan man läsa om hur det var när hon skrev Kejsarn av Portugallien (s.181-84). Man kan också läsa om hennes andra böcker, hennes liv, vän-skap, kärlekshistorier, Mårbacka, rösträtten, freden, nobel-priset och akademien. Boken kan med fördel användas för att skriva författarporträtt.

Författarporträtt - förslag till innehåll

- Biografisk fakta
- Namn:
- Född/död:
- Bostadsort:
- Författarens familj:
- Utbildning:
- Yrke:
- Författarskapet
- Hur många böcker har författaren skrivit?
- Vilka är de mest kända böckerna?
- Vad handlar böckerna om?
- Vilka typiska drag har författaren?
- Hur är språket?
- Hur är författarens berättarstil?
- Vad har författaren betytt för litteraturen?
- Annat om författaren som du tycker är intressant